

Handreiking Participatie Omgevingswet

Samen Haaksbergen

Denk mee & doe mee

Gemeente Haaksbergen 2024

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	3
Participatie- de omgeving betrekken bij de realisatie van jouw idee	3
De Omgevingswet	3
Het belang van participatie.....	3
Participatie als onderdeel voor snellere besluitvorming.....	3
2. Deze handreiking	3
3. Vraag en antwoord	4
Wat is participatie?.....	4
Waarom beginnen met participatie?.....	4
Wie zijn dan belanghebbenden?	4
Hoe bepaal ik mijn belanghebbenden?	4
Belangen bij grote initiatieven	4
Welke verschillende niveaus van participatie zijn er?	4
Is participatie verplicht?	5
Hoe organiseer je het participatieproces?	5
Wat te doen met de resultaten van participatie?	6
Hoe kan de gemeente mij verder helpen?.....	6
Stappenplan participatie Omgevingswet - Ik heb een initiatief!	7

1. Inleiding

Participatie- de omgeving betrekken bij de realisatie van jouw idee

Een goed plan begint met een idee. Je wilt bijvoorbeeld een nieuwe garage bij jouw huis plaatsen, een festival organiseren of een speelterrein in de wijk. Of misschien heb je beroepsmatig een groter initiatief, zoals het bouwen van een appartementencomplex met zorgfunctie.

De Omgevingswet

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Met de Omgevingswet ben je als initiatiefnemer verantwoordelijk om aan te geven of en hoe jij inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij je aanvraag hebt betrokken en wat de resultaten daarvan zijn. Dit noemen we het participatieproces.

Het belang van participatie

De gemeente Haaksbergen vindt het belangrijk dat ideeën en plannen voor de fysieke leefomgeving zorgvuldig worden ontwikkeld. Een goed participatieproces, een traject waaraan belanghebbenden deelnemen, ondersteunt het komen tot een beter plan. De meningen van inwoners maken een initiatief namelijk vaak beter. Inwoners weten goed welke knelpunten of kansen er kunnen zijn en hoe het initiatief beter kan worden. En wanneer inwoners participeren bij een initiatief, zijn de keuzes in dat initiatief voor hen ook beter te begrijpen.

Participatie als onderdeel voor snellere besluitvorming

Voor het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad van Haaksbergen is het daarnaast van belang om zo goed mogelijk inzicht te krijgen in de verschillende belangen die bij jouw initiatief spelen. Hierdoor kan de gemeente een goede afweging maken en zorgvuldig besluiten over jouw initiatief.

2. Deze handreiking

In deze handreiking krijg je antwoord op een aantal basisvragen over participatie. In de bijlage vind je een checklist die je kan helpen jouw eigen participatieproces vorm te geven.

3. Vraag en antwoord

Wat is participatie?

Met participatie worden belanghebbenden op een zo vroeg mogelijk moment betrokken bij het initiatief waaraan wordt gewerkt. Dat is het moment dat jouw idee een plan gaat worden.

Waarom beginnen met participatie?

De praktijk bewijst dat participatie tot betere eindresultaten leidt. Met participatie wordt sneller draagvlak gerealiseerd, door de kennis van de inwoners zijn knelpunten en risico's eerder gesignaleerd en noem maar op. In de afweging om vanuit de gemeente medewerking te verlenen aan een initiatief, speelt participatie in veel gevallen dan ook zeker een rol.

Wie zijn dan belanghebbenden?

Dat kunnen direct omwonenden of ondernemers zijn. Of maatschappelijke organisaties, verenigingen of bestuurders van een overheid. Wie belanghebbenden zijn hangt af van de grootte van het initiatief en wie er door 'geraakt' worden.

Hoe bepaal ik mijn belanghebbenden?

Bij ieder initiatief ga je als initiatiefnemer na: wie gaat hier iets van merken en wie heb ik nodig om het te realiseren? Bouw je bijvoorbeeld een nieuwe garage? Dan kan dat effect hebben op de belangen van de burens. Denk daarbij aan geluid tijdens de bouw of aan schaduwval in hun tuin. Wil je een festival organiseren? Dan is het belangrijk om dit met de omgeving waar het festival plaatsvindt te bespreken.

Belangen bij grote initiatieven

Bij het ontwikkelen van een nieuwe woonwijk of bij andere grotere plannen zijn er meestal veel belanghebbenden en betrokkenen die hun wensen of ideeën willen meegeven. Hierbij is participatie vaak uitgebreider en complexer. Van initiatiefnemers/betrokken partijen vraagt de gemeente participatie voor dergelijke grotere initiatieven tijdig met haar af te stemmen.

Welke verschillende niveaus van participatie zijn er?

Er zijn verschillende niveaus waarop je jouw omgeving kunt betrekken bij je plan. Welke vorm van participatie je kiest, is afhankelijk van de grootte van jouw initiatief of de gevolgen en de maatschappelijke gevoeligheid.

1. **Informereren:** bij deze vorm is geen ruimte voor de inbreng van de omgeving. Je hebt een plan, werkt dat uit, stelt de uitkomst vast en informeert de omgeving en eventueel betrokken partners (o.a. gemeente) daarover.
2. **Raadplegen:** je vraagt de omgeving om haar mening. Het gaat om een inventarisatie van ideeën en meningen die niet bindend zijn.
3. **Adviseren:** je vraagt de omgeving om te adviseren over mogelijke oplossingen of problemen bij een plan. Je neemt het advies serieus, reageert hierop en onderzoekt hoe je de adviezen in het plan kan verwerken. Je maakt uiteindelijk zelf de keuze en motiveert die ook.
4. **Samenwerken:** je werkt een plan samen met de omgeving uit en zoekt samen naar oplossingen op basis van gelijkwaardigheid.

Voorbeeld:

Wordt er een oprit vervangen, dan kan het voldoende zijn om de burens hierover te informeren (niveau 1). Gaat het over de bouw van een woning, dan is het handig om de omgeving hierbij te betrekken en ze te vragen naar de ideeën en meningen, bijvoorbeeld over de afstand tot het buurperceel, de raamindeling, het gebruik van erfafscheidingen (niveau 3).

Is participatie verplicht?

Participatie is in een aantal gevallen verplicht. Dit is in Haaksbergen het geval bij initiatieven die niet passen binnen het Omgevingsplan en waar de gemeenteraad van heeft aangegeven dat participatie hiervoor verplicht is. Kom je bij de gemeente met een dergelijk initiatief? Dan wijst de gemeente je tijdig op de verplichte participatie.

Hoe organiseer je het participatieproces?

Nadat je in kaart hebt gebracht wie er iets van jouw initiatief gaat merken en welk participatieniveau passend is, bedenk je hoe je de participatie praktisch kan organiseren. Dit kan op verschillende manieren. Bijvoorbeeld een gesprek met jouw buurman, of een informatiebijeenkomst voor de hele buurt. Het doel hiervan is om erachter te komen wat jouw omgeving van het initiatief vindt. En of er over onderdelen van het initiatief zorgen of wensen zijn. Je kunt dan eventueel aanpassingen doen aan de hand van hun opmerkingen. Hierdoor wordt het initiatief beter en heb je minder kans op klachten of bezwaren achteraf.

Wat te doen met de resultaten van participatie?

De resultaten van het participatieproces neem je mee in de aanvraag van de omgevingsvergunning of bij het maken van het omgevingsplan. Je moet dan kunnen aantonen dat er participatie is toegepast en hoe je dat hebt gedaan. Dus: met wie heb je gesproken, wat waren de reacties en wat heb je er mee gedaan?

Hoe kan de gemeente mij verder helpen?

De gemeente heeft voor participatie een checklist gemaakt (zie bijlage). Er staan allerlei aandachtspunten in die belangrijk zijn om over na te denken. Je kunt het stappenplan gebruiken om de participatie rondom jouw initiatief te regelen. Je kunt de onderdelen naar eigen inzicht gebruiken.

Meer weten? Heb je toch nog vragen? Neem dan contact op met de gemeente Haaksbergen via telefoonnummer (053) 573 45 08.

Het Servicepunt voor Omgeving kan je ook per mail bereiken op

Mailadres: vergunningen@haaksbergen.nl

Stappenplan participatie Omgevingswet - Ik heb een initiatief!

Heb je een initiatief en start je het participatietraject op dan vraag je je misschien af hoe je hier mee aan de slag moet gaan. Onderstaand stappenplan kan je helpen. Probeer de vragen zo concreet en volledig mogelijk te beantwoorden. Het beantwoorden van alle vragen is geen verplichting. De beantwoording van deze vragen hoeft bij een klein plan minder ver te gaan dan bij een groter plan. Houd de beantwoording van deze vragen, maar ook bij het opstellen van je plan verder rekening met de privacy van de mensen met wie je hebt gesproken.

1. Waar gaat het over?

- 1.a. Wat is de bedoeling van jouw plan (wat wil je bereiken)?
- 1.b. Wat wil je precies gaan doen en hoe wil je dat aanpakken?
- 1.c. Hoe zorg je ervoor dat iedereen de informatie heeft die hij/zij nodig heeft?

2. Belangenanalyse

- 2.a. Wat kunnen de gevolgen van jouw initiatief zijn voor de omgeving?
- 2.b. Voor wie gaat jouw initiatief iets veranderen/betekenen?
- 2.c. Waar kunnen betrokkenen over meedenken/ideeën over inbrengen?
- 2.d. Hoe ver gaat die inbreng (informereren, raadplegen, adviseren of meewerken)?

3. Participatieplan: maak een participatieplan waarin je het onderstaande verwerkt.

- 3.a. Welke personen en/of organisaties betrek je op basis van punt 2?
- 3.b. Hoe benader je de betrokkenen?
- 3.c. Op welke manier verwerk je de inbreng van betrokkenen?
- 3.d. Hoe koppel je de reacties aan de verschillende betrokkenen terug?

Nadat je hebt bepaald wie wordt betrokken en hoe je dit gaat doen, is het handig om dit plan met de verschillen de betrokken personen/organisaties te delen. Zo weet iedereen waar hij/zij aan toe is.

4. Logboek

In een logboek leg je vast welke stappen precies zijn ondernomen. Geef ook aan wat je met de reacties van de betrokkenen hebt gedaan. In welke vorm je dit doet maakt niet uit, als de stappen maar goed te volgen zijn.

5. Werkwijze en verslag

- 5.a. Bespreek je initiatief volgens het participatieplan, zoals onder punt 3 is beschreven.
- 5.b. Wat vinden de betrokkenen sámen belangrijk?
- 5.c. Hoe past het initiatief binnen die gezamenlijke belangen?
- 5.d. Pas je initiatief aan waar wenselijk en mogelijk.
- 5.e. Vertel hoe het eindresultaat tot stand is gekomen. Je maakt een verslag. Dat bestaat uit het logboek aangevuld met het bovenstaande.

6. Aanvraag indienen

Je kunt het participatieplan, het logboek en het verslag bijvoegen bij de stukken voor een omgevingsvergunning of in een omgevingsplan verwerken.

Stuur deze als bijlage bij de vergunningaanvraag mee hoe het proces verliep.